

ПОРТАЛИ У СВЕТУ И ЊИХОВО КОРИШЋЕЊЕ

SUBJECT GATEWAYS IN THE WORLD

На конгресу IFLA у августу 2003. године радионица из области библиографске контроле била је у потпуности посвећена тематским порталима или како се још називају Subject gateways.

Тематски портали су интернет сервиси који подржавају систематско проналажење извора података. Они омогућавају линкове до извора података (различити документи, сајтови итд.) који су углавном доступни преко интернета. Ови сервиси су базирани на опису извора података. Претраживање података преко предметне одреднице је веома важно. Код тематских портала људски фактор игра такође веома важну улогу јер омогућава селекцију извора података узимајући у обзир само квалитет као критеријум, и због приказивања богатог описа извора података у оквиру стандарда.

Тематски портали у зависности од циља који желе да постигну морају да имају критеријуме за претраживање као што су теме, језик, географска одредница, временски распон, врста медија, групе или удружења, формат материјала итд.

Табела сажима како сваки од ових критеријума може да буде комбинован и да доведе до коначног изгледа предметног портала.

Могући критеријуми	Појединачни термин за претраживање	Вишеструки термин за претраживање	Општи термини за претраживање
Тема	Леукемија	Срчане и неуролошке болести	Све болести
Језик	Енглески	Немачки, јапански, француски, грчки	Сви језици
Географска одредница	Канада	Европа и Азија	Сви континенти
временски распон	2003	1900-1999	све године
Група/ удружење	Жене	Деца и омаладина	Људски род
Врста медија	Веб странице	Web sites, разне архиве и фото архиве	Сви подаци који се могу наћи на интернету
Формат материјала	Електронски текст	Документи из Њорд-а, дигиталне мапе, DWD	Сви текстуални и електронски форматианалогни и дигитални

ОДРЕЂИВАЊЕ СТРУКТУРЕ ПОДАТАКА КОЈИ ЋЕ СЕ КОРИСТИТИ У ПРЕДМЕТНОМ ПОРТАЛУ

Одређивање циља, покривеност података и селекција критеријума у предметним порталима ће одредити која врста података ће бити одабрана при идентификацији тражених ресурса.

Типови или структуре података који могу бити коришћени да би подржали предметне портале обухватају следеће:

During the 69th IFLA General Conference and Council, Bibliographic Control-Workshop was completely dedicate to Subject gateways.

Subject getaways are Internet-services, which support systematic resource discovery. They provide links to resources (documents, object, sites of services), predominantly accessible via the Internet. The service is based on resource description. Browsing access to the resources via a subject structure is an important feature. Manual effort is also used, to secure a selection of resources, which meet quality criteria, and to display a rich description of these resources with standards-based metadata.

The scope and the coverage, delimitations and limitations of the subject gateway involve criteria, such as subject or topic, language, geographic location, time period, type of resource, groups or associations, format of material, etc.

Table summaries, how each criterion could be combined and assessed to determine the final design of the subject gateway.

inclusion criteria	single(examples)	multiple(examples)	universal(examples)
subject/topic	leukemia	cardiac and neurological diseases	all diseases
language	English	German, French, Japanese, Greek	all languages
geographic location	Canada	Europe and Asia	all countries, regions, etc
time period	2003	1900-1999	all recorded history
type of resource	web sites	web sites, data repositories and photo archives	all web-enabled resources
groups/ associations	women	children and young adults	humankind
format of materia	electronic text	word documents	digital maps, DVD all textual and media formats /analog and digital

DETERMINING APPLICABLE METADATA STRUCTURES

The determination of the scope, coverage and selection criteria-driven content of a subject gateway will influence what metadata elements will be chosen to support identification of targeted resources.

The types or structures of metadata that might be required to support a subject gateway include the following:

ADMINISTRATIVE METADATA

Information about the record itself, its creation, modification, relationship to other records etc.

Examples of elements pertaining to administrative metadata may include:

АДМИНИСТРАТИВНИ ПОДАЦИ

То су информације о самом запису: о његовом креирању, изменама, релацији са другим записима итд.

Елементи који садрже административне податке могу бити следећи:

- број записа
- датум креирања записа
- датум последње промене
- име креатора записа / редактора
- језик записа
- белешке
- однос овог записа са другим записима

ОПИСНИ ПОДАЦИ

Описују физички податке, упознају нас са интелектуалним власништвом, садржајем. Елементи су следећи:

- наслов (такође алтернативни наслов, упоредни наслов, поднаслов итд.)
- креатор (аутор, композитор, картограф, уметник итд. подразумева све врсте примарног и алтернативног ауторства)
- датум
- издавач
- јединствена идентификација
- резиме, разне белешке, рецензије
- ниво доступности
- физички опис медија, формат итд.

АНАЛИТИЧКИ ПОДАЦИ

Анализиране информација које омогућавају приступ ресурсу. Елементи могу бити:

- подаци о садржају
- тезаурус
- кључне речи
- апстракт
- различите класификације
- други елементи за локалну употребу.

ПОДАЦИ О ПРАВИМА КОРИШЋЕЊА

Информације о ограничењима (правним, финансијским итд.) Елементи могу бити:

- ограничење употребе
- дозвола за коришћење
- претплата, добијање посебних дозвола, плаћање надокнада за коришћење
- потврде
- вођење рачуна о копирајту
- рејтинг квалитета итд.

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

Реч је о неопходној хардверској или софтверској опреми која је потребна за конверзију траженог податка или његово складиштење или приказивање. Елементи који су потребни су:

- спецификација опреме за дигитализацију
- позиције камера
- услови за снимање
- параметри за кодирање
- спецификације оптичких скенера
- типови фајлова и потребни софтвери за конверзију

ДРУГИ ПОДАЦИ

Они могу бити специфични подаци базирани на локалним, регионалним или организационим потребама.

Портали у свету

У online свету где обиље информација чини да се до релевантних података јако тешко долази, помоћ коју нуде портали је од велике важности. Због свега овога у свету постоји све већа потреба за различитим тематским порталима. Неке земље су већ далеко одмакле у овом послу а у неким се тек почиње. Овде ће бити приказана искуства из три земље: Аустралије, где се већ далеко одмакло у задњих пет година

- record number
- date of record creation
- date of last modification
- identification of creator/reviser of record
- language of record
- notes
- relationship of this record to other(s)

DESCRIPTIVE METADATA

Describes the physical and intellectual properties or content of a digital item or object with such elements as:

- title (also alternative and parallel titles, subtitles etc.)
- creator (author, composer, cartographer, artist etc.)
- date
- publisher
- unique identifiers
- summary, descriptive note, review etc.
- audience level
- physical media, format etc.

ANALYTICAL METADATA

Information analyzing and enhancing access to the resource's contents. Elements may include:

- subject headings
- thesauri
- subject keywords
- abstract
- classification codes
- other elements of local importance etc.

RIGHTS MANAGEMENT METADATA

Information regarding restrictions (legal, financial etc.)

Elements may include:

- restriction on use
- permission statements
- subscriber, licensing
- acknowledgements
- copyrights notice
- quality ratings

TEHNIICAL METADATA

Particular hardware or software used in converting an item to a digital format, or in storing, displaying etc. May require the use of such elements as:

- digitizing equipment specifications
- camera positions
- shooting conditions
- coding parameters
- optical scanner specifications
- type of file and conversion software requirements

OTHER METADATA

у стварању тематских портала, Немачке, у којој су портали у зачетку, и Чешке, где се стварају потребни услови за стварање портала.

АУСТРАЛИЈА

Аустралија је земља у којој се портали користе већ дужи низ година. У овом тренутку у Аустралији је у употребу велики број портала а ми ћемо се задржати на три којима управља Универзитет у Квинсленду.

Australian Subject Gateways Forum (ASGF) је место где чланови форума разговарају и развијају заједнички приступ у развијању технологија, спецификација и стандарда, а све да би се дошло до истрајне, одрживе и функционалне инфраструктуре.

AustLit (Australian Literature Gateway) је највећи сервис за проналажење података из Аустралијске књижевности. Омогућава приступ биографским, библиографским, текстуалним и рукописним информацијама да би подржао истраживање и учење Аустралијске књижевности од 1780 г. до данас. Створен је и одржан од стране осам Универзитета и Аустралијске националне библиотеке. Његова интернет адреса је <http://austlit.edu.au>

AVEL (Sustainability Knowledge Network) Аустралијска виртуелна библиотека из инжењеринга је основана 1999 године и била је један од првих портала у Аустралији. Овај портал је допринео развоју стандарда за аустралијске portale. Створен је да би подржао потребу за информацијама из инжењеринга и информационог технологија за студенте и истраживаче. И овај портал је као и многи други у Аустралији финансиран од стране Министарства просвете. AVEL ће наставити да се развија и да се редефинише у наредних пет година. Кориснику ће бити дата могућност да бира информацију вредновану од стране човека или машински одабрану информацију. Разматраће се и могућност да се размењују информације са другим порталима.

Његова интернет адреса је <http://avel.edu.au>

WebLaw је кооперативни портал за правне ресурсе који су бесплатно доступни преко интернета. Циљ успостављања овог портала је да се допринесе ефикасном добијању информација за истраживаче из области правних наука, студенте, правнике и све оне које занимају било какве информације из правне области. Ово је био јединствени национални кооперативни пројекат који тренутно укључује 21 институцију, међу којима су факултетске библиотеке, Национална библиотека Аустралије, Библиотека Скупштине Комонвелта, Фондација за закон и правду Новог Јужног Велса, Савезни суд Аустралије и др. Овај портал је релативно нов. Започео је са радом у септембру 2002. године а формално је прорадио у јулу 2003. године. У 2003 години добијено је 250 000 захтева за информацијама из 70 земаља. Интернет адреса је <http://weblaw.edu.au/>

НЕМАЧКА

Vaskoda је портал за научно истраживање основан од стране Немачких библиотека и информационог центра. Vaskoda је нови портал који је почео да ради у августу 2003. године, а своју презентацију је имао управо на конгресу IFLA у Берлину ове

Particular metadata based on local, regional, organizational requirements.

World Experiences

In the online world, where overabundance of information makes access to relevant knowledge difficult, relevant information is of great importance. Because of all these, there is a great need for different subject gateways. In some countries the work has just begun and in others subject gateways are already reality for some years.

AUSTRALIA

The number of subject gateways in Australia continues to grow. We are going to focus on three subject gateways coordinated by the University of Queensland.

Australian Subject Gateways Forum (ASGF) provides a "meeting place" for members to discuss and develop a common approach to deploying technologies, specifications and standards. The motivation for doing so is to achieve a persistent, sustainable and interoperable infrastructure.

AustLit (Australian Literature Gateway) is the premiere resource discovery service for Australian literature. It provides access to biographical, bibliographical, textual and manuscript information to support research and learning in Australian literature from 1780. It was built, and is maintained, through the collaboration of eight universities and the National Library of Australia. <http://austlit.edu.au>

AVEL (Sustainability Knowledge Network). The Australian Virtual Engineering Library was established in 1999 and was one of first subject gateways established in Australia. It has contributed significantly to the development of best practice standards for Australian Subject Gateways. Initially created to support the information needs of engineering and information technology students and researchers and like many Australian gateways funded from a government grant, Research Infrastructure Equipment and Facilities (RIEF) grant from the Department of Education, Training and Youth Affairs. AVEL will continue to develop and redefine itself over the next five years. The user will be given the option of choosing only human evaluated record or automatically harvested record. <http://avel.edu.au>

WebLaw is a gateway for law professionals. WebLaw is a cooperative gateway to quality-assessed legal resources freely available on the Internet. The aim of WebLaw is to provide efficient access to these resources for legal researchers, students, legal practitioners and anyone with an interest in a particular area of the law. It is unique national collaborative project currently involving 21 institutions, including academic libraries, the National Library of Australia, Commonwealth Parliamentary Library, the Law and Justice Foundation of New South Wales, Federal Court of Australia etc. WebLaw gateway is relatively new. It started to go live in September 2002 and formally launched in July 2003. It has 250 000 requests for information in 2003 from over 70 countries. <http://weblaw.edu.au/>

GERMANY

VASCODA is a portal for scientific resource collections created by German libraries and information centres. VASCODA is a new portal that began to work online in August 2003 coinciding with IFLA conference. VASCODA will be a central access point for all fields of research covering science, life sciences and the humanities as well as social sciences. All types of documents can be obtained through VASCODA: born-digital as well as digitized and print materials can be procured either free of charge or through pay-per-view options. VASCODA offers access to full-texts, link-collections, bibliographic and other databases. This new portal will only index quality material. This means that the relation between precision and recall will help users to find information more quickly and to find precisely what they were looking for. VASCODA will not only provide internet

године. Он ће бити централна приступна тачка за све врсте научног истраживања. Готово све врсте докумената ће бити доступне бесплатно док ће за неке опције морати да се плаћа претплата. Vaskoda нуди приступ пуном тексту, садржи линкове за различите колекције, библио-графске и друге базе података. Овај портал ће индексирати само квалитетне информације, а то значи да ће корисници у врло кратком временском року налазити само релевантне податке. Преко Vaskoda-е ће моћи да се приступи многим ресурсима који се и сада налазе на интернету али се називају сакривеним или невидљивим сајтовима. Ово ће бити омогућено тако што ће се библиотечки OPAC системи и друге библиографске базе интегрисати у портал. Два највећа спонзора за овај портал су били Савезно министарство за образовање и истраживање и Друштво немачких истраживача. Више од 30 немачких институција као и партнери из читавог света раде заједно да би корисницима понудили најбоље научне информације. Партнери су библиотеке и научни институти као и друге врсте институција. Интернет адреса Vaskoda-е је <http://www.vascoda.de>

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Чешки национални пројекат за стварање портала је базиран на међународним стандардима и иностраним искуствима. Овај пројекат је завршен и објављен, међутим због недостатка финансијских средстава никад није пренет у праксу. При изради пројекта анализирани су многи аустралијски, европски и неки други портали. Посебна пажња је посвећена њиховим садржају, избору критеријума и менаџменту. Такође је посебна пажња дата класификацији у различитим пројектима. Овај чешки национални пројекат је повезан са Uniform Information Gateway Project. То је веома комплексни пројекат који ће интегрисати хетерогене информационе ресурсе као што су пуни текст и различити дигитални објекти из различитих земаља. Интернет адреса овог пројекта је <http://www.jib.cy>

resources but all types of documents and information relevant for research. It gives access to many documents, which are so far part of so-called hidden or invisible web. Making the invisible web visible is achieved by integrating library OPACs databases and other bibliographic information into searches.

Two of the most important sponsors of subject-information in Germany, the BMBF (Federal Ministry for Education and Research) and the DFG (German Research Society) are working together to make this portal a reality. More than thirty German institutions are working together to offer users an actual one-stop-shop for all scientific information. The partners of this project are libraries as well as information centres and other institutions providing quality academic information. <http://www.vascoda.de>

CZECH REPUBLIC

Guidelines for creating the Czech subject gateways are based on international standards and foreign experience. This project was completed and published but the flood in Prague in 2002 resulted in different state budgetary priorities and extremely limited funding for the Czech National Subject Gateway Project in both 2002 and 2003. When the first activities got under way many European, Australian and other Subject Gateways were analyzed. Special attention was devoted to their content, selection criteria and management. They were also very much interested in the classifications and subject headings used in different projects. The Czech National Subject Gateway Project is connected with the Uniform Information Gateway Project (UIG). This is a very complex project integrating heterogeneous information resources, including full texts and different digital objects, from different countries. <http://www.jib.cz>

Address <http://www.austlit.edu.au/>

Author

Go To: Basic Search Advanced Search

AustLit
Australian Literature Gateway

Events Directory

- > Evolve, High Beam 2004 03 May 2004
- > Globalisation and Identities: A Literary Forum 08 May 2004
- > Sydney Writers' Festival 17 May 2004
- > Ada Cambridge Live 30 Apr 2004
- > Henry Kendall Festival 03 Jul 2004
- > More upcoming events...

Hot Off The Presses

- > Thoughts By a Window selected work short story - Cotter, Bill
- > Aboriginal Women's Heritage : Nowra anthology autobiography - Simms, Ruth ...
- > My Desert Kingdom autobiography - Koolmees, Jill
- > Split Lives : Croatian Australian Stories anthology autobiography - Colic-Peisker, Val
- > Keep Off the Skyline : The True Story of Roger Cashman and the Diggers in Korea biography - Thompson, ...
- > More - 1128 works added in the last 14 days

On this day, 30 April...

- > David A. Andrade born 1859, 3 works
- > Brian Fernandez born 1924, 3 works
- > Paul Jennings born 1943, 131 works
- > Nadia Wheatley born 1949, 70 works
- > Jane Campion born 1954, 9 works
- > Tim Metcalf born 1961, 46 works
- > H. H. Champion died 1928, 1 works
- > Mabel Balcombe Brookes died 1975, 7 works

Logged in as Guest

AustLit is a not-for-profit resource